

Tomasz Ryrych

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

ORCID: 0000-0001-9475-0563

**Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej
pt. „Kompetencje cyfrowe w edukacji 4.0 wobec wyzwań
cyfrowego społeczeństwa wiedzy oraz sztucznej inteligencji.
Praktyki edukacyjne, metody badania i pomiaru, narzędzia
i instytucje”, 21–22 marca 2024, tryb zdalny,
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie**

W dniach 21–22 marca 2024 r. na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w trybie online odbyła się konferencja naukowa pt. „Kompetencje cyfrowe w edukacji 4.0 wobec wyzwań cyfrowego społeczeństwa wiedzy oraz sztucznej inteligencji”. Wzięło w niej udział 24 uczestników – badaczek i badaczy reprezentujących 13 ośrodków naukowych z kraju i zagranicy. Konferencja w całości odbyła się za pośrednictwem platformy MS Teams, a dostęp dla gości był otwarty.

Zaraz po oficjalnym przywitaniu uczestników oraz gości rozpoczął się pierwszy panel poświęcony wyzwaniom stojącym przed współczesną cywilizacją medialną. Profesor Andrzej Radomski z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie omówił kwestię edukacji immersyjnej w wirtualnej rzeczywistości metawersum. W swoim referacie zwrócił uwagę na znacznie większe zdolności immersyjne światów wykreowanych w przestrzeni trójwymiarowej i na wpływ, jaki głęboka immersja może mieć – i zapewne będzie miała – na dyskurs edukacyjny w dobie coraz szerszego upowszechniania się edukacji zdalnej. Kolejne dwa referaty dotyczyły problematyki zza naszej wschodniej granicy. Profesor Wiktor Werner z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu referował, w jaki sposób cyberprzestrzeń oraz media społecznościowe przyczyniają się do kształtowania współczesnej ukraińskiej tożsamości narodowej. Następnie doktorant Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Artem Susolia, przedstawiał wyniki swoich badań poświęconych gwałtownej cyfrowej transformacji w Ukrainie po roku 2019, a więc de facto w przededniu rosyjskiej inwazji.

Drugi panel konferencji obejmował zagadnienia związane ze współczesnym rozumieniem kompetencji cyfrowych, szczególnie w obszarach praktyk edukacyjnych, metod ich pomiaru oraz strategii użycia. Grupa badaczy z uniwersytetów w Nitrze i Trnawie pod przewodnictwem prof. Katáriný Fichnovej zaprezentowała wstępne wyniki badań skupionych wokół problematyki rozumienia cyfrowych i drukowanych tekstów medialnych przez grupę młodych dorosłych. Drugi referat wygłosiły prof. Agnieszka Ogonowska z Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz prof. Agnieszka Walecka-Rynduch z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pozostawał on w dialogu z poprzednim wystąpieniem, gdyż fokusował się na strategiach medialnych i preferencjach cyfrowych reprezentowanych przez pokolenie alfa, a więc młodzież urodzoną po 2010 r. Ogólniejsze spojrzenie zaprezentował prof. Mirosław Wobalis z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zapoznając słuchaczy z XXI-wiecznymi kompetencjami, które mają wpływ na odbiór cyfrowych tekstów kultury. Doktorantka z naszej uczelni, Martyna Jankowska, zwróciła uwagę na zmiany w strukturach rynku pracy, który coraz intensywniej poszukuje pracowników posiadających odpowiednio wysoki poziom kompetencji medialnych. Panel zakończył prof. Vladyslav Budnyk z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wystąpieniem poświęconym cyfrowemu wykluczeniu. Badacz poruszył ważny temat równości w dostępie do technologii (nie tylko) cyfrowych, a także strategii, które mogą w znaczący sposób zniwelować dotychczasowy poziom nierówności.

W trzecim panelu podjęto próbę zmierzenia się z wyzwaniem cyfrowej rzeczywistości. Dr Aleksandra Binkiewicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ponownie zwróciła uwagę na kwestie związane z edukacją w świecie cyfrowym, poświęcając swój odczyt problematyce edukacyjnej refleksyjności w dobie technologicznego nasycenia rzeczywistości. Zespół doktorantów z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu poruszył kwestię cyfrowego wykluczenia, a nawet samowykluczenia warunkowanego środowiskowo, ekonomicznie oraz społecznie. Ten sam temat podjęła dr Beata Koper z Uniwersytetu Opolskiego – zawęziła jednak swoje wystąpienie do problemów wykluczeniowych dotyczących generację *always on*, pod którą to nazwą należy rozumieć kohortę demograficzną urodzoną po 1995 r. Ostatnie wystąpienie należało do mgr Katarzyny Lisowskiej z Wyższej Szkoły Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu, która prezentowała wyniki badań poświęconych konieczności rozwoju kompetencji cyfrowych (zwłaszcza związanych z nieustannym rozwojem silników AI) w kształceniu pracowników służby zdrowia.

Ostatni panel pierwszego dnia konferencji koncentrował się na zagadnieniach nowych metod i metodologii badań. Dr hab. Anna Granat z Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawiła studium przypadku działania aplikacji wykorzystujących zjawisko pre-factcheckingu w procesie wspierania i kształtowania umiejętności krytycznego myślenia. Dr Tamás Darázs z Uniwersytetu w Trnawie w anglojęzycznym referacie prezentował zagadnienia związane z narzędziami neuromarketingu. Profesor Norbert Vrabec i mgr Lucia Furtáková z tej samej uczelni pochylił się nad problemem definiowania kompetencji cyfrowych w zaleceniach gremiów europejskich oraz UNESCO. Poza tym wystąpiło dwoje referentów z Polski: mgr Paweł Siodłok z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie podjął tematykę działań socjotechnicznych wykorzystujących

dokumentalne fotografie generowane za pomocą AI, a Jakub Ziółkowski z Uniwersytetu Łódzkiego zapoznał zebranych z badaniami nad monetyzacją narcystycznej intymności w ramach platformy Twitch.

Po zakończeniu czwartego panelu i podsumowaniu pierwszego dnia konferencji zaprezentowano najnowsze publikacje oraz badania związane z Ośrodkiem Badań nad Mediami działającym w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Na drugi dzień konferencji przewidziano trzy panele w dwóch blokach tematycznych. Pierwszy panel skupiał referaty poświęcone kompetencjom cyfrowym w edukacji formalnej. Dr Stefan Nowicki z Uniwersytetu Wrocławskiego referował przed i popandemiczną perspektywę technologii informacyjno-komunikacyjnych w praktyce szkolnej. O rozwijaniu kompetencji cyfrowych w ramach nieinformatycznych kierunków studiów na polskich uczelniach mówił z kolei dr Dominik Borowski z Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu. Mgr Karolina Wyrwicz z Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie poruszyła zagadnienia modeli językowych opartych na silnikach AI (np. ChatGPT) jako narzędzia edukacyjnego.

Dwa kolejne panele w całości poświęcono problematyce sztucznej inteligencji i wyzwań, jakie generuje. W pierwszej części prof. Andrzej Nowosad z Uniwersytetu Jagiellońskiego dokonał krótkiego podsumowania szans i zagrożeń, które towarzyszą sztucznej inteligencji w kontekście edukacji, nauki i dziennikarstwa. Natalia Firek z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie podjęła próbę odpowiedzi na pytanie, czy szeroko rozumiane AI jest kluczem do edukacji przyszłości. Kamil Margielewicz z Uniwersytetu Śląskiego skupił się zaś na bilansie korzyści z zastosowania AI w procesach edukacyjnych. Mgr Kamila Kwiatkowska z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie przedstawiła wyniki badań przeprowadzonych wśród studentów, które dotyczyły wpływu rozwoju AI na procesy edukacyjne.

Ostatni panel konferencji rozpoczął zespół prof. Fichnowej oraz dr. Wojciechowskiego. Badacze poddali refleksji kwestię kreatywności sztucznej inteligencji. Dr inż. Joanna Nowicka z Akademii Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa poruszyła problem wpływu AI na kluczowe kompetencje na rynku pracy i edukacji w XXI w. Kończąc konferencję referat Piotra Bukańskiego z krakowskiego Uniwersytetu Ignatianum podjął zagadnienie realnych zagrożeń związanych z AI, zwłaszcza w kontekście cyfrowej dezinformacji.

Każdy z paneli domykała dyskusja. Po dyskusji wieńczącej ostatni z konferencyjnych paneli podsumowano całą sesję oraz podziękowano zarówno czynnym, jak i biernym uczestnikom obrad.

